

Стратегічні напрями сталого розвитку туризму у Львівській області з урахуванням сучасного стану

Роїк О.Р.

кандидат економічних наук, асистент кафедри туризму
Інституту сталого розвитку ім. В. Чорновола
Національного університету «Львівська політехніка»

Лущик М.В.

кандидат географічних наук, асистент кафедри туризму
Інституту сталого розвитку ім. В. Чорновола
Національного університету «Львівська політехніка»

У статті сформовано напрям досліджень, що ґрунтується на врахуванні сучасних тенденцій на національному та локальному рівнях під час розроблення методичних засад формування стратегій сталого розвитку туризму. Розглянуто і проаналізовано сучасний стан туристично-рекреаційної галузі України і Львівщини зокрема. Визначено основні тенденції розвитку туризму в Львівській області. Обґрунтовано систему стратегічних заходів з урахуванням міжінституційної співпраці суб'єктів туристичної діяльності для ефективного підвищення привабливості туристично-рекреаційного потенціалу регіону.

Ключові слова: сталий розвиток туризму, стратегія розвитку, туристичний регіон, туристичний потенціал, туристична інфраструктура.

Роик О.Р., Лущик М.В. СТРАТЕГИЧЕСКИЕ НАПРАВЛЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА В ЛЬВОВСКОЙ ОБЛАСТИ С УЧЕТОМ СОВРЕМЕННОГО СОСТОЯНИЯ

В статье сформировано направление исследований, основанное на учете современных тенденций на национальном и локальном уровнях при разработке методических основ формирования стратегий устойчивого развития туризма. Рассмотрено и проанализировано современное состояние туристско-рекреационной отрасли Украины и Львовщины в частности. Определены основные тенденции развития туризма в Львовской области. Обоснована система стратегических мер с учетом межинституционального сотрудничества субъектов туристической деятельности для эффективного повышения привлекательности туристско-рекреационного потенциала региона.

Ключевые слова: устойчивое развитие туризма, стратегия развития, туристический регион, туристический потенциал, туристическая инфраструктура.

Roik O.P., Lushchik M.V. THE STRATEGIC DIRECTIONS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TOURISM IN THE LVIV REGION ACCOUNT OF THE MODERN STATE

The article is devoted to the research direction, which is based on taking into account current trends at the national and local levels when developing the methodological foundations for the formation of strategies for the sustainable development of tourism. The modern state of tourism industry of Ukraine and Lviv region is considered and analysed. Certainly basic tendencies of development of tourism in Lviv region are determined. The system of strategic measures for increasing the attractiveness of the tourist and recreational potential of the region are substantiated, taking into account interinstitutional cooperation the subjects of tourism activity.

Keywords: sustainable development of tourism, development strategy, tourist region, tourist potential, tourist infrastructure.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сьогодні туризм є галуззю, що динамічно розвивається і приносить високі прибутки у світовій економіці, водночас є одним із найважливіших чинників соціально-культурного розвитку, що сприяють підвищенню рівня та якості життя населення. За таких умов зростання ролі туризму як галузі національного господарства в контексті сталого розви-

тку потребує розроблення питань узгодження туристичної діяльності з природними, соціокультурними, екологічними, економічними та інформаційно-технологічними можливостями регіонів України.

Необхідність підвищення привабливості туристично-рекреаційного потенціалу регіонів України регламентована низкою нормативно-правових документів, серед яких – Державна

програма розвитку туризму на період до 2020 р., основною метою якої є створення конкурентоспроможного на міжнародному ринку національного туристичного продукту, здатного максимально задовольнити туристичні потреби населення країни, забезпечення на цій основі комплексного розвитку регіонів за умови збереження екологічної рівноваги та культурної спадщини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Останніми роками у вітчизняних та зарубіжних джерелах зростає кількість публікацій стосовно сталого розвитку туризму. Дослідження різних аспектів сталого розвитку туризму містяться у працях Н.В. Антонюк, І.О. Бочана, Г.О. Ворошилової [1], Л.П. Дяченко [2], Т.І. Каченко [3] та ін. Здебільшого вони розглядають управління окремим туристичним підприємством, і тільки в деяких працях висвітлюється питання інших рівнів організації та управління туризмом: регіонального, національного та міжнародного в контексті сталого розвитку.

Питання різних аспектів регіоналізації туристичної діяльності доволі активно досліджуються. Проблеми регіональної туристичної політики розглядають А.М. Грищук, Ю.О. Масюк [4]. Багато авторів досліджують окремі туристичні регіони (області) України: М.М. Блага, В.І. Гетьман, В.С. Грицевич, О.П. Дудкіна, В.І. Мацола [5], Ю.Б. Миронов [6], Г.В. Казачковська [7] та ін. Проте проблеми формування стратегічних напрямів сталого розвитку туризму з урахуванням сучасного стану в окремих регіонах, зокрема у Львівській області, розкрито недостатньо і потребують подальшого опрацювання, що й визначило актуальність цієї роботи.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета дослідження – охарактеризувати актуальні проблеми розвитку сталого туризму у Львівській області, висвітлити сучасні тенденції та стратегічні напрями розвитку туристичного бізнесу в регіоні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Соціально-економічні перетворення, що відбуваються в Україні, висувають нові вимоги до стратегій розвитку та механізмів державного регулювання. У Гаазькій декларації з міжнародного туризму (1989 р.) наголошується на необхідності планування туризму на державному рівні органами виконавчої влади на комплексній і послідовній основі з урахуванням усіх аспектів феномену туризму [3, с. 45].

Загострення кризових явищ у сфері туризму свідчить про необхідність удоско-

налення державної політики у зазначеній сфері, пріоритетів і принципів її реалізації, повноважень та компетенції суб'єктів туристичної діяльності, впровадження ефективних організаційно-правових, економічних, інформаційних механізмів розвитку сфери туризму як високорентабельної галузі національної економіки.

Ю.Б. Миронов у своїх дослідженнях підкреслює, що сталий розвиток туризму – це такий розвиток туристичної галузі, який дає змогу задовольнити потреби туристів сьогодні, враховуючи інтереси регіону відносно збереження можливості надання рекреаційно-туристичних послуг у майбутньому. Основним завданням сталого розвитку туристичної галузі можна вважати задоволення найважливіших потреб і прагнень у житті людини. При цьому в такій ситуації передбачається управління всіма видами ресурсів так, щоб соціальні, естетичні та економічні потреби задовольнялися в комплексі з підтримкою культурних та екологічних цінностей, без шкідливого впливу на місцеве біологічне розмаїття та системи його життєзабезпечення [6].

На думку Г.В. Казачковської, сталий розвиток туризму та курортних територій можливий за умови наявності рівноваги між збереженням природних та історико-культурних ресурсів, економічними інтересами, соціальними потребами і розвитком туризму, а також за умови створення сприятливих умов для формування якісного національного туристичного продукту [7].

Стратегія сталого розвитку як цільова функція розвитку туризму концептуально визнана в Україні шляхом приєднання до Кіотського протоколу відповідно до Закону України «Про ратифікацію Кіотського протоколу до Рамкової Конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату» від 4 лютого 2004 р. № 1430-IV, декларуванням сталого розвитку туризму згідно з положеннями Державної програми розвитку туризму на 2002–2010 рр. (Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2002 р. № 583) та окремими положеннями Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм» (Закон України від 18.11.03 № 1282-IV) [4]. Завдання розроблення механізму сталого розвитку туризму в Україні та в регіонах зокрема є сьогодні дуже актуальним.

Незважаючи на ресурсну забезпеченість та безмежні потенційні туристичні можливості, Україна нині не має можливості конкурувати з розвинутими туристичними державами. Для

раціонального й ефективного використання туристичних, природних, лікувальних та рекреаційних ресурсів необхідно сформулювати туристично-рекреаційний простір шляхом створення та забезпечення функціонування зон розвитку туризму, розробити та запропонувати споживачеві конкурентоспроможний національний туристичний продукт.

Єдиний шлях розв'язання системних проблем у сфері туризму – це стратегічно орієнтована державна політика, основним завданням якої є визначення туризму одним з основних пріоритетів держави, впровадження економіко-правових механізмів успішного ведення туристичного бізнесу, інвестиційних механізмів розвитку туристичної інфраструктури, інформаційно-маркетингових заходів із формування туристичного іміджу України та її регіонів.

Умовами сталого розвитку туризму в Україні та регіонах є [8]:

- забезпечення координуючої ролі держави в реалізації національної туристичної політики із застосуванням принципів державно-приватного партнерства, організації наукових досліджень, розвитку людського потенціалу;

- концентрація ресурсів держави на пріоритетних завданнях розвитку сфери туризму;

- створення загальнодержавної інформаційної системи у сфері туризму та її інтеграція до світової інформаційної туристичної мережі;

- вдосконалення законодавства з питань регулювання суспільних відносин у сфері туризму;

- сприяння розвитку міжрегіонального та міжнародного співробітництва у сфері туризму;

- вдосконалення на постійній основі бізнес-клімату та розвиток добросовісної конкуренції;

- розроблення національних стандартів відповідно до міжнародних стандартів;

- популяризація нашої держави у світі та просування якісних національних туристичних продуктів у світовому інформаційному просторі;

- розвиток туристичних територій.

Подолання негативних тенденцій, створення сприятливих умов для розвитку сфери туризму повинні стати пріоритетними напрямками прискорення економічного та соціального зростання країни та її регіонів.

Львівщина – стратегічно важливий культурний, політичний та економічний регіон країни,

який водночас є найбільшим туристично-відпочинковим та курортним регіоном Західної України. Природно-ресурсний потенціал у поєднанні з історико-культурною спадщиною, вигідним географічним розташуванням у центрі Європи, багаторічним досвідом і напрацюваннями у сфері туризму і рекреації є достатньо вагомими передумовами пріоритетного розвитку індустрії туризму, санаторно-курортного лікування, оздоровлення, відпочинку, спрямованого як на вітчизняних, так і на іноземних споживачів [9, с. 80].

Львівська область входить до п'ятірки найбільш привабливих та популярних туристично-рекреаційних регіонів України. Туризм на Львівщині стрімко інтегрується у світову туристичну індустрію, набуває все відчутнішого значення для місцевого господарства і характеризується за останнє десятиліття, за винятком кризового 2009 р., позитивною та сталою динамікою. У 2017 р. спостерігається ріст туристичної активності, який можна пояснити вдало вибраною маркетинговою політикою, завершенням кризового періоду в туристичній сфері, а також політикою сприяння розвитку туризму з боку місцевих органів влади. Статистичні показники щодо місця Львівської області у туристичній галузі України свідчать про те, що ця галузь посідає чільне місце у системі економіки регіону (табл. 1).

Позитивні тенденції спостерігаються й у 2017 р. порівняно з 2016 р., зокрема: збільшення кількості іноземних туристів на 35% та екскурсантів на 54%; зростання обсягу наданих туристичних послуг на 34% та санаторно-курортних послуг на 14%; збільшення платежів до бюджету туристичних підприємств на 25% та санаторно-курортних закладів на 26,7%; зростання суми реалізації путівок санаторно-курортними закладами на 8,3% та інвестицій на придбання обладнання в санаторно-курортних закладах у чотири рази [9].

Саме розвиток туризму стимулюватиме економічну активність, розвиток малого й середнього бізнесу, створить робочі місця в різних секторах економіки, зменшить відтік кадрів за кордон, про що свідчать наведені в табл. 2 дані. Спостерігається суттєве збільшення середньооблікової кількості штатних працівників з 681 особи в 2011 р. до 802 осіб у 2017 р., зокрема з них мають вищу або середню спеціальну освіту в галузі туризму 418 осіб.

За останнє десятиліття обсяг туристичних послуг, реалізованих туристичними підприємствами Львівщини, зріс у 10 разів. За попе-

Таблиця 1

Львівська область у туристичній галузі України

	2011	2012	2013	2014 ¹	2015 ¹	2016 ¹	2017 ¹
Частка Львівщини в Україні, відсотків							
Кількість готелів та аналогічних засобів розміщування	7,2	8,0	7,6	10,3	11,0	11,3	11,2
Одноразова місткість	8,2	9,5	9,0	12,4	13,4	13,2	13,7
Обслуговано приїжджих	8,5	9,5	9,0	11,8	13,8	14,9	17,0
з них іноземців	8,1	9,2	8,7	8,9	10,1	11,4	13,8
Кількість спеціалізованих закладів розміщування	3,3	2,7	2,5	3,5	3,1	3,3	3,7
у них ліжок	4,3	3,8	3,9	5,9	5,9	5,4	6,5
Кількість оздоровлених	8,3	7,2	7,9	10,6	8,4	7,4	7,6
з них іноземців	10,2	9,2	9,1	36,9	31,2	29,9	32,6
Кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності	5,9	4,1	5,5	3,8	5,6	7,1	6,2
Кількість громадян України, які виїжджали за кордон	6,5	3,3	5,2	2,9	3,7	3,6	3,6
Кількість іноземних громадян, які відвідали Україну	5,5	3,6	3,0	11,8	20,2	23,9	15,3
Місце Львівщини в Україні							
Кількість готелів та аналогічних засобів розміщування	3	2	2	1	1	1	3
Одноразова місткість	3	3	3	2	2	2	1
Обслуговано приїжджих	3	3	3	2	2	2	2
з них іноземців	3	3	3	2	2	2	2
Кількість спеціалізованих закладів розміщування	9	9	11	9	10	10	8
у них ліжок	8	8	8	7	7	7	7
Кількість оздоровлених	3	4	3	4	4	5	5
із них іноземців	3	3	3	2	2	2	2
Кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності	4	3	3	2	2	2	2
Кількість громадян України, які виїжджали за кордон	2	3	2	3	2	2	2
Кількість іноземних громадян, які відвідали Україну	5	4	4	3	2	2	2

¹ Без урахування даних тимчасово окупованої Автономної Республіки Крим та частини тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей.

Джерело: складено за даними [9]

редні три роки збільшилася кількість туристів – на 51% (168,4 тис. осіб), число іноземних туристів – на 70% (16,3 тис. осіб), екскурсантів – на 19% (94,5 тис. осіб); зросли обсяги туристичних послуг на 160% та платежі до бюджету – на 50% (табл. 2).

Ефективна співпраця бізнесу, влади і громадських організацій, спрямована на виконання спільних програм, підніме Львівщину на якісно новий рівень, зміцнить її туристичний образ в Україні та Європі. Таким чином, у конкурентному середовищі має бути налагоджена

взаємодія всіх складників у системі управління національною економікою (табл. 3).

Прикладний характер міжінституційної співпраці для ефективної підвищення привабливості туристично-рекреаційного потенціалу мають посилювати конкретні її напрями. Якщо для держави основним інтересом має бути забезпечення розвитку національної економіки, наслідковим проявом котрої є зростання добробуту та соціально-економічної безпеки її громадян, то для інших суб'єктів інтереси поряд з указаним полягають у такому:

Основні показники діяльності суб'єктів туристичної діяльності

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Середньооблікова кількість штатних працівників, осіб	681	760	846	715	667	775	802
із них мають вищу або середню спеціальну освіту в галузі туризму	295	367	425	356	384	409	418
Дохід від надання туристичних послуг (без ПДВ, акцизного податку й аналогічних обов'язкових платежів), млн. грн.	114,1	176,7	228,7	174,8	188,7	273,8	413,1
Кількість реалізованих туристичних путівок, одиниць	71490	87504	114275	81099	92594	189875	213186
Вартість реалізованих туристичних путівок, млн. грн.	251,4	353,4	476,1	595,4	682,3	877,4	1312,1
Середня вартість однієї путівки, грн.	3517	4032	4167	7342	7368	4621	6155
Кількість туроднів за реалізованими туристичними путівками, тис.	743,1	955,9	1248,4	1230,8	948,1	1771,5	1774,6
Середня тривалість подорожі за однією путівкою, днів	10	11	11	15	10	9	8

Джерело: складено за даними [9]

– для бізнесу: поліпшення якісних характеристик туристичної продукції та задоволення потреб споживача через інноваційні технології на національному ринку, зокрема з внутрішнім ресурсним залученням, а не через імпорتنі операції; більш ефективно використання туристичного та інтелектуально-трудоного потенціалу свого персоналу через упровадження новітніх технологій управління ним тощо;

– для освіти: підвищення якості освітніх послуг через залучення педагогів-практиків, можливості цільової підготовки з подальшим працевлаштуванням випускників, проходження їх практики, зокрема з недопущенням демографічних утрат еміграції, яка все більше прагне навчатися за кордоном (що надалі формує реальний ризик її подальшої там трудової діяльності);

– для науки: проведення актуальних, необхідних, із високим прикладним значенням наукових досліджень, у тому числі на основі договірних тем із суб'єктами господарювання й органами влади; підвищення авторитетності наукової думки у суспільстві з обґрунтуванням причин різних явищ і процесів в економіці, пошуком шляхів нівелювання негативних їх проявів;

– для громадськості: посилення важелів впливу на органи державної влади, бізнес-структури у захисті своїх інтересів: споживчих, розвитку, можливості продуктивної

туристичної діяльності на батьківщині (в рідному населеному пункті), гідного матеріального добробуту (через результати туристичної діяльності) тощо.

З огляду на це, зважаючи на туристичний та рекреаційний потенціал Львівщини, існує велика потреба в системному підході до розвитку туристичної галузі області, розробленні й реалізації комплексу завдань і заходів, які забезпечуватимуть сталий розвиток туризму в регіоні, зокрема створення високоякісного туристично-рекреаційного продукту та формування конкурентоспроможної на внутрішньому й світовому ринках індустрії туристичних і рекреаційних послуг за рахунок ефективного використання туристичного та рекреаційного потенціалу, забезпечення на цій основі комплексного розвитку території, реалізації її соціально-економічних інтересів за збереження екологічної рівноваги в регіоні.

Висновки з цього дослідження. Розвиток туристичної індустрії у Львівській області потребує підтримки щодо узгодженого розвитку всієї туристичної індустрії України. Позитивних зрушень можна досягти завдяки інтенсивній розбудові туристичної інфраструктури, співпраці державного та приватного секторів у сфері популяризації туристичного потенціалу регіону, сприянню розвитку внутрішнього туристичного продукту та ефективній реалізації державної та регіональної політики в галузі туризму.

Таблиця 2

Основні напрями співпраці суб'єктів туристичної діяльності

	Держава	Бізнес	Освіта	Наука	Громадськість
Держава		Регламентування пріоритетів посилення туристичної діяльності, покращення якості турпродукції	Регламентування пріоритетів покращення якості освітніх послуг, формування державного замовлення на фахівців у сфері туризму	Регламентування пріоритетів наукових досліджень у сфері туризму	Розвиток концепції сталого розвитку туризму суспільства, його залучення в інноваційні процеси
Бізнес	Пропозицій з удосконалення механізмів державного регулювання підприємницької діяльності		Цільове замовлення підготовки фахівців і робітників відповідної кваліфікації	Цільове замовлення науково-прикладних досліджень у сфері туризму	Пропагування концепції сталого розвитку туризму через прийоми соціально-етичного маркетингу
Освіта	Обґрунтування позицій з удосконалення механізмів державного регулювання організації освітнього процесу, обсягів ліцензійного замовлення випускників	Залучення практиків у викладацьку діяльність, практика студентів на підприємствах		Залучення науковців у викладацьку діяльність	Проведення масових заходів з промоції професій для наукоємних видів економічної діяльності
Наука	Пропозицій з удосконалення механізмів державного регулювання туристичної діяльності	Соціологічні дослідження, стажування науковців на підприємствах, залучення працівників до наукової діяльності в сфері туризму та рекреації	Залучення працівників освіти до наукової діяльності, залучення кращих випускників до наукової діяльності з навчанням в аспірантурі, подальшим працевлаштуванням		Пропагування в суспільстві цінності науки, її результатів, здобуття авторитетності думки науковців
Громадськість	Громадське обговорення пропозицій з удосконалення механізмів підвищення привабливості туристично-рекреаційного потенціалу	Рекомендації з удосконалення якісних параметрів продукції, організації праці персоналу на шляху посилення його інноваційної активності	Громадський контроль за якістю освітніх послуг, потребою посилення науково-практичної її складової	Громадський контроль над якістю наукових послуг, потребою посилення їх прикладної значущості	

Джерело: складено автором

Виконання передбачених заходів дасть змогу: забезпечити зростання туристичних потоків і надходжень від туристичної діяльності; збільшити зайнятість населення у туризмі та суміжних галузях; популяризувати Львівщину як туристичну дестинацію (для пізнавального, активного, сільського, екологічного, медичного туризму) та територію, безпечну для подорожей з урахуванням необхідності забезпечення ефективного природокористування й охорони навколишнього середовища; створити сприятливі економіко-

правові й організаційні умови для залучення вітчизняних та іноземних інвестицій у туристичну сферу.

Подальші дослідження доцільно проводити, окресливши стратегічні напрями сталого розвитку туристичних регіонів України, що забезпечить раціональне й ефективне використання природних рекреаційних, історико-культурних ресурсів, відновлення архітектурних та етнічних пам'яток, а також активізує міжнародну та міжрегіональну співпрацю у сфері туризму.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ворошилова Г.О. Розвиток інвестиційних процесів у міжнародному туризмі. Проблеми розвитку зовнішньоекономічних зв'язків і залучення іноземних інвестицій: регіональний аспект. Донецьк: ДонНУ, 2010. 1050 с.
2. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 224 с.
3. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія. К.: Київський національний торгово-економічний університет, 2006. 537. с.
4. Грищук А.М., Масюк Ю.О. Визначення впливу розвитку туризму на національну економіку. Економічний аналіз. 2015. Т. 21. № 1. С. 26–33.
5. Мацола В. Рекреаційно-туристичний комплекс України: монографія. Львів: ІРД НАН України, 1997. 259 с.
6. Миронов Ю.Б. Сутність та чинники сталого розвитку туризму в регіоні. Науковий вісник НЛТУ України. 2013. Вип. 23.11. С. 117–122.
7. Казачковська Г.В. Можливості сталого розвитку туризму та курортів в Україні. Інформаційні технології в управлінні туристичною та курортно-рекреаційною економікою: матер. доп. II наук.-практ. конф. Бердянськ: АУІТ «АРИУ», 2006. С. 126–137.
8. Стратегія розвитку Львівської області на період до 2020 року. URL: http://dfr.minregion.gov.ua/foto/projt_reg_info_norm/2016/05/146_dod_Strategiya_2020.pdf.
9. Туристична діяльність та колективні засоби розміщення у Львівській області / за ред. С.І. Зимовіної. Львів: Головне управління статистики у Львівській області, 2018. 88 с.

REFERENCES:

1. Voroshylova Gh.O. (2010) Rozvytok investycijnykh procesiv u mizhnarodnomu turyzmi [Development of investment processes in international tourism]. Problemy rozvytku zovnishnjoekonomichnykh zvjazkiv i zaluchennja inozemnykh investycij: regionalnyj aspekt [The problem of development of foreign economic relations and attraction of foreign investments: the regional aspect]. Donecjk: DonNU, 1050 p.
2. Djadechko L.P. (2007) Ekonomika turystychnogho biznesu [Economy of tourism business]. Kyiv: Centr navchalnoji literatury, 224 p.
3. Tkachenko T.I. (2006) Stalyj rozvytok turyzmu: teorija, metodologhija, realiji biznesu: monoghrafija [Sustainable Tourism Development: Theory, Methodology, Business Realities: Monograph]. Kyiv: Kyjivskij nacionalnyj torghovo-ekonomichnyj universytet, 537 p.
4. Ghryshhuk, A. M., Masjuk Ju. O. (2015) Vyznachennja vplyvu rozvytku turyzmu na nacionaljnu ekonomiku [Determination of the impact of tourism development on the national economy]. Ekonomichnyy analiz : zb. nauk. prats, vol. 21, no. 1, pp. 26-33.
5. Macola V. (2013) Rekreatyjno-turystychnyj kompleks Ukrajiny [Recreational and tourist complex of Ukraine]. Ljviv : IRD NAN Ukrajiny, pp. 115–123.
6. Myronov Ju.B. (2013) Sutnistj ta chynnyky stalogho rozvytku turyzmu v reghioni [Essentials and factors of sustainable tourism development in the region]. Naukovyj visnyk NLTU Ukrajiny : zb. nauk.-tekhn. Pracj, vol. 23, no. 11, pp. 117-122.
7. Kazachkovsjka Gh.V. (2006) Mzhlyvosti stalogho rozvytku turyzmu ta kurortiv v Ukrajini [Possibilities of Sustainable Tourism Development and Resorts in Ukraine]. Proceedings of Informacijni tekhnologhiji v upravlinni turystychnoju ta kurortnorekreatyjnoju ekonomikoju Ukraine, Berdjansjk, 26 september), Berdjansjk: AUIT "ARIU", pp. 126-137.
8. Strateghija rozvytku Ljvivsjojki oblasti na period do 2020 roku [Lviv region development strategy for the period till 2020]. Available at: http://dfr.minregion.gov.ua/foto/projt_reg_info_norm/2016/05/146_dod_Strategiya_2020.pdf (accessed 10 August 2018).
9. Gholovne upravlinnja statystyky u Ljvivskij oblasti (2018) Turystychna dijajlnistj ta kolektyvni zasoby rozmishhuvannja u Ljvivskij oblasti [Tourism activity and collective accommodation facilities in Lviv region], Ljviv: Gholovne upravlinnja statystyky u Ljvivskij oblasti, 88 p.